

Jere Roininen

Asiakaslähtöinen harrastustoiminta Internetissä

Kuinka kehität harrastustoimintaasi Internetin avulla?

Asiakaslähtöinen harrastustoiminta Internetissä

Kuinka kehität harrastustoimintaasi Internetin avulla?

Jere Roininen
Opinnäytetyö
Kevät 2020
Tradenomi, tietojenkäsittely
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Tradenomi, Tietojenkäsittely

Tekijä: Jere Roininen

Opinnäytetyön nimi: Asiakaslähtöinen harrastustoiminta Internetissä

Työn ohjaaja: Sinikka Viinikka

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: 2020 kevät

Sivumäärä: 36

Opinnäytetyö asiakaslähtöinen harrastustoiminta Internetissä kertoo eri mahdollisuuksista ja toimenpiteistä, kuinka harrastustoimintaa voidaan päivittää Internetin sekä sosiaalisen median avulla. Opinnäytetyön taustalla toimii kaksi eri osa-aluetta. Ensimmäinen osa-alue on tutkia, mitä harrastustoiminta on, kuinka se määritellään sekä miten sitä voidaan päivittää. Toinen osa-alue on konkreettinen puoli, jossa käytän esimerkkinä kennelharrastustoimintaa ja päivitän sen käyttämällä hyväksi eri sosiaalisen median alustoja sekä WordPressiä. Projektin edetessä kerron lisäksi mitä eri toimenpiteitä tein sekä mitä vaihtoehtoisia tapoja niiden toteuttamiseen oli. Toimeksiantajana toimi Ulroinkennel. Työn tavoitteena on saada selvyttä, kuinka asiakaslähtöinen harrastustoiminta määritellään ja miten sen tehokkuutta voidaan parantaa Internetin sekä sosiaalisen median avulla. Tärkeä henkilökohtainen tavoite on myös saada Ulroinkennelille toimivat nettisivut sekä päivitetty kokonaisuus, joka helpottaa asiakashankintaa.

Tietoperustan löysin projektin aikana erinäisistä tietolähteistä Internetistä, jotka käsitelivät projektin eri osa-alueita. Sovelsin myös tietolähteitä yritystoiminnasta ja vertasin niitä asiakaslähtöiseen harrastustoimintaan, sillä ne vastaavat toisiaan monella tavalla varsinkin kehittämistoiminnoissa. Arvokasta oli myös saada Ulroinkenneleen omat kokemukset sekä tiedot mukaan projektiin, se toimi esimerkkinä asiakaslähtöisestä harrastustoiminnasta. Tämän lisäksi hyödynsin tutkinto-ohjelmani opiskeluaikani oppimiani tietoja sekä sen harjaannuttamia taitoja.

Päätuloksena oli saada Ulroinkennelille toimivat nettisivut sekä somekokonaisuus ja saada selvyttä siihen, mitä asiakaslähtöinen harrastustoiminta on ja kuinka sitä voidaan kehittää. Johtopäätökset toivottavasti auttavat muita asiakaslähtöisen harrastustoiminnan toimijoita, jotka pohtivat, kuinka he voivat itse kehittää omaa harrastustoimintaa. Jatkotoimenpiteenä on saada Ulroinkenneleen projekti lopulliseen päätökseen, sillä työtunnit eivät täysin riittäneet opinnäytteen kirjoittamiseen, aiheen tutkimiseen sekä projektin tekemiseen. Asiakaslähtöisen harrastustoiminnan määrittäminen sekä sen kehittämiseen vaadittavat aineistot ovat harvassa, joten tavoitteena oli koota eri tiedonmuruista selviä ohjenuoria heille, jotka ovat siinä pisteessä, että he haluavat käyttää Internetin tarjoamat mahdollisuudet harrastustoiminnansa kehittämiseen.

Asiasanat: Harrastustoiminta, Asiakaslähtöisyys, Kotisivupalvelut, Kennelharrastus

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Bachelor of Business Administration, Computing

Author: Jere Roininen

Title of thesis: Asiakaslähtöinen harrastustoiminta Internetissä

Supervisor: Sinikka Viinikka

Term and year when the thesis was submitted: 2020 spring   Number of pages: 36

The thesis, customer-oriented hobbies on the Internet, tells about different possibilities and measures, how customer-oriented hobbies can be updated with the help of the Internet and the social media. There are two main sectors behind the thesis. The first sector is about exploring what a customer-oriented hobby actually is, how it is defined, and how it can be updated with the help of Internet and Social media. The second sector is the illustrative side, where I use kennel activities as an example, and I update it using various social media platforms and WordPress. As the project progresses, I will also tell you what different measures I took and what were the alternative ways to implement them. The employer of the thesis was the kennel "Ulroinkennel". The aim of the thesis was to find out how customer-oriented hobbies are defined and how their efficiency can be improved with the help of the Internet and social media. Also, my important personal goal was also to have a functional website for Ulroinkennel and an updated theme that helps with customer acquisition.

The knowledge base during the project was from various sources of information on the Internet, which dealt with different aspects of the project. I also applied information about business activities and compared them to customer-oriented hobbies, as they correspond to each other in many ways, especially in development activities. It was also valuable to involve Ulroinkennel's own experiences and information to this project, as it served as an example of customer-oriented hobbies. In addition to this, I utilized the knowledge I have learned in my degree program during my studies.

The end results were to get a functional website for Ulroinkennel with a social media complex and to get clarity on what customer-oriented hobbies actually are, and how they can be developed. Hopefully, this thesis will help others in customer-oriented hobbies to understand how they can develop their own activity. Defining customer-oriented hobbies and the information about how to development them are scarce, so the aim was to gather all this information from different sources for this thesis with an actual example, which was Ulroinkennel.

Keywords: Customer-oriented, Hobby, Homepage builder, Kennel

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	TOIMEKSIANTAJA SEKÄ TOIMEKSIANTO	5
2.1	Ulroinkennel lähtötilanne	5
2.2	Suunnitelma ja toteutus	8
3	HARRASTUSTOIMINTA JA SEN MÄÄRITELMÄ.....	12
3.1	Asiakaslähtöisyys	13
3.2	Asiakaskunnan huomioiminen ja sen kartoittaminen	14
4	SOSIAALISET MEDIAT HARRASTUSTOIMINNASSA	16
4.1	Facebook.....	16
4.2	Instagram	18
4.3	Videotoistopalvelut	18
4.4	Blogipalvelut	19
4.5	Muut sosiaaliset mediat harrastustoimintaan.....	20
5	LOGO	21
6	WORDPRESS JA ERI KOTISIVUPALVELUT	24
7	ULROIN PÄIVITTÄMINEN.....	26
8	POHDINTA	30
	LÄHTEET.....	33

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä tutkin asiakaslähtöistä harrastustoimintaa ja kuinka Internetin avulla voidaan parantaa sen tehokkuutta. Harrastustoiminnalla tarkoitan tässä opinnäytetyössä toimintaa, johon liittyy yritystoiminnallisia piirteitä, kuten asiakassuhteita sekä ansiotuloja. Opinnäytetyössäni käytän konkreettisenä esimerkkinä Kennel-harrastustoimintaa ja tutkin mitä harrastustoiminta itseasiassa on ja miten se määritellään. Kennel-harrastustoimintaan kuuluu tietynlaisia pienyrityksen piirteitä, mutta toiminta on voittoa tavoittelematonta, ja sitä ei harjoiteta tulonhankkimismielessä. Nämä säännöt pätevät samalla tavalla kaikenlaiseen asiakaslähtöiseen harrastustoimintaan, ja vaikka toiminta tarvitsee rahallista panostusta, on budjetin pysyttävä kohtuullisena sillä harrastustoiminnan tarkoitus ei ole tuoda elantoa. Tässä vaiheessa mukaan tulee internet ja sosiaalinen media. Jos harrastustoiminta vaatii asiakassuhteita toimiakseen, on tärkeää, että harrastustoiminta ulottuu myös sinne. Enää ei pelkkä puhelinnumero sekä nimi sunnuntailehden kommenttipalstalla riitä asiakashankintaan, vaan asiakkaat odottavat enemmän. He haluavat matalan kynnyksen tutustuessaan harrastustoimintaan ja nähdä mitä kaikkea harrastustoiminnan ympärillä pyörii. Kenneltoiminnan näkökulmasta sen mahdollistaa esimerkiksi näppäret kotisivut, josta löytyy kaikki tarpeellinen tieto pentueista tai sosiaalisen median tilin, jossa pennuista löytyy kuvia ihailtavaksi.

Harrastustoiminnalla on markkinakilpailua samalla tavalla kuin yritystoiminnalla ja loppujen lopuksi asiakkaat itse päättävät kenen kanssa he haluavat asioida. Harrastuksen voi brändätä, ja siitä voidaan tehdä tunnistettava konsepti esimerkiksi logojen sekä tunnistettavan teeman avulla. Harrastuksen viemällä internettiin, voi tekijä itse päättää mitä kanavia hän haluaa käyttää harrastustoiminnan eduksi ja mikä alusta sopii parhaiten omalle harrastustoiminnalle.

Tarkoitukseni on täyttää opinnäytetyötä sitä mukaa, kun rakennan kotisivustoa Ulroin Kennelille. Kirjoitan tekstiä siitä mitä itse opin ja oivallan, selitän mikä on mielestäni tärkeää ja käyn läpi erilaisia vastaavia vaihtoehtoja toteutuksen suhteen. Lopuksi kerron myös ne toimenpiteet mitä tein Ulroin Kennelille. Tutkin myös mitä harrastustoiminta itseasiassa on sekä kuinka asiakaslähtöisyys tulee huomioida harrastustoiminnassa, jossa mukana on asiakassuhteita.

2 TOIMEKSIANTAJA SEKÄ TOIMEKSIANTO

Ulroin on vuonna 2004 Ulla Roinisen aloittama kennelharrastustoiminta. Viralliseksi toiminta muuttui vuonna 2009, kun kennelnimi Ulroin hyväksyttiin FCI:n (Fédération Cynologique Internationale) kautta, joka toimii kansainvälisenä koiranjalostusliittona. Virallisen kennelnimen saaminen vaatii FCI:n lisäksi kennelliittoon kuulumisen, kennelliiton kasvatuskurssin, suosituksen rotujärjestöltä, sekä lopullisen hyväksynnän kennelliitolta. Ulroin kenneltoimintaan kuuluu pentujen kasvattamisen lisäksi muita harrastustoimintoja. Näitä ovat esimerkiksi koiranäyttely, agility sekä tottelevaisuuskoulutus. Ulroin on voittoa tavoittelematon, ja sen päällinen tarkoitus on edistää Havannankoirien vastuullista kasvattamista ja tuottaa terveitä sekä rekisteröintikelpoisia pentueita.

Ulroin kenneltoiminta on keskittynyt kasvattamaan Havannankoiria (bichonhavanese entiseltä nimeiltään). Pentueita Ulroihin syntyy keskimäärin 1,4 vuodessa. Yhteen pentueeseen syntyy kahdesta kuuteen pentua. Havannankoirat ovat pienikokoisia seurakoiria, joiden kouluttaminen on helppoa, mutta esimerkiksi niiden pitkä turkki vaatii paljon huolenpitoa (Havannankoira 2019). Ulroin Kennel- ja kasvatustoiminta ei nimestään huolimatta toimi erillisessä kenneltilassa, vaan pentueiden kasvatus tapahtuu kotitiloissa, joka on tyypillistä tämänkokoiselle kenneltoiminnalle. (Roininen, 2019.)

2.1 Ulroinkennel lähtötilanne

Ulroin on jo pitkään harkinnut kunnollisten nettisivujen perustamista kenneltoiminnan jatkoksi. Ulroin omistaa tällä hetkellä kaksi keskeneräistä, mutta julkista nettisivua, jotka ovat toteutettu SunTuubi (*kuva 1*). SunTuubi sivuston ongelmana oli esimerkiksi vanhanaikainen olemus sekä ärsyttävät mainokset. Nettisivukoneella sekä Blogger blogipalvelulla (*kuva 2 ja kuva 3*). Kummatkin nettisivut ovat jääneet keskeneräiseksi, sillä tarvittavaa tietotaitoja näiden sivujen valmiiksi hiomiseen ei ole ollut. Olen huomannut vastaavan ongelman tietojenkäsittelyopiskelun yhteydessä melko yleiseksi ongelmaksi. Monet yksityisyrittäjät, harrastustoiminnan pyörittäjät sekä muut nettisivuja tarvitsevat tiedostavat omien nettisivujen tarpeellisuuden, mutta nämä nettisivuprojektit jäävät helposti kesken tai kokonaan aloittamatta, kun tarvittavaa osaamista ei välttämättä löydy. Pyrin tämän opinnäytetyön avulla raottamaan erilaisia nettisivupalveluja, ohjelmia sekä sosiaalisen median

alustoja, jotka voivat helpottaa omien nettisivujen tai muunlaisen sosiaalisen median projektin aloittamista niitä tarvitseville.

OMA .fi domain
ilmaisille kotisivuille

SunTuubi.com

TERVETULOA ULROIN KENNELIN KOTISIVUILLE!

SIVUSTOMME ON MUUTTANUT OSOITTEESEEN

<http://ulroin.blogspot.fi>

Etusivu
Pennut
Yhteyshiedot
Blogi
Linkkejä
Vieraskirja

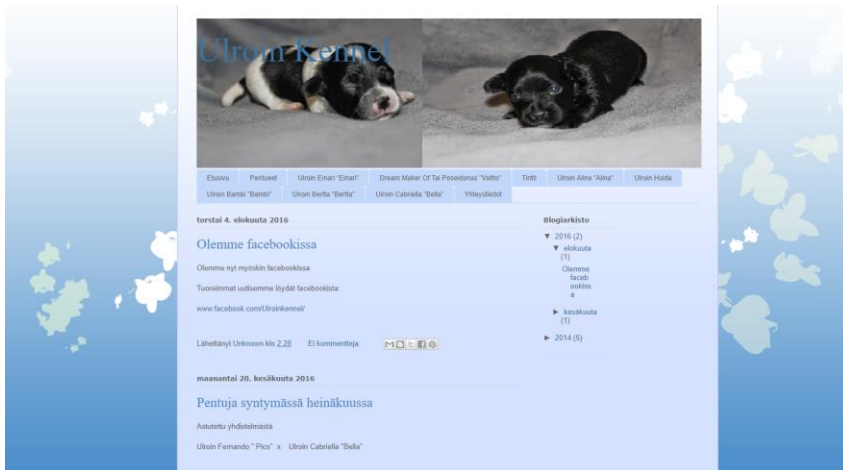
166177

©2019 • Ulroin Kennel - suntuubi.com

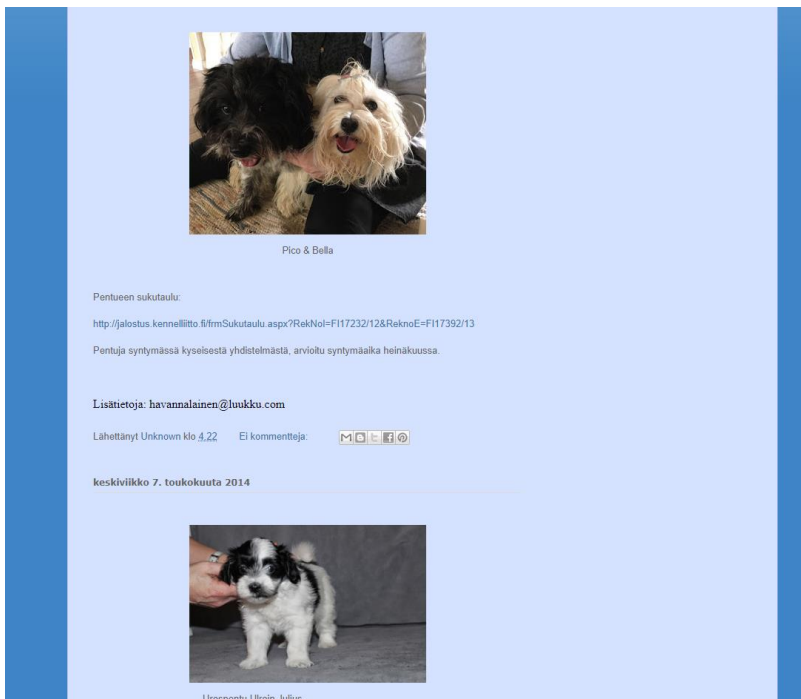
Arvostele: ★★★★★ (4.400)

Kuva 1. Ulroin vanha kotisivu. Suntuubi.

Kuva 2. Ulroin vanha kotisivu. Blogger.

Kuva 3. Ulroin vanha kotisivu. Blogger.

Tällä hetkellä Ulroin käyttää asiakkaiden hankintaan Facebookia sekä rotujärjestön omia sivuja. Tästä yhtälöstä puuttuu käytännölliset ja toimivat nettisivut, joka parantaisi Ulroin näkyvyyttä ja helpottaisi asiakkaiden hankintaa. Facebookin käyttö pääasiallisena asiakkaidenhankinta-alustana rajoittaa potentiaalisia asiakkaiden löytymistä, koska kaikki eivät omista esimerkiksi tunnuksia Facebookiin. Rotujärjestön omien nettisivujen sisällä toimiva asiakkaidenhankkimisen kanavalla on myös omat ongelmansa, sillä siellä ei voi käyttää kuvia tai kertoa mitään kennelin toiminnasta tai

arjesta (kuva 4). Rotujärjestön sivuilla näkyy pelkästään kennelin nimi sekä linkitys kennelin omiin nettisivuihin, joka Ulroin tapauksessa tarkoittaa linkkiä keskeneräiseen Bloggersivustoon.

Kuva 4. Rotujärjestön omien nettisivujen sisällä näkyy kennelharrastajalta vain yhteystiedot.

2.2 Suunnitelma ja toteutus

Keskustelimme Ulroin omistajan kanssa tulevasta projektista. Lopulta päädyimme tulokseen, että parasta meidän on rakentaa jo toimivien asiakaskanavien (Facebook sekä Rotujärjestön nettisivut) lisäksi omat Ulroin nettisivut, yksinkertainen, mutta selvä logo Ulroinkennellille sekä tämän lisäksi luoda Instagram tili, jonne on helppo lisätä kuvia pennuista ja muutenkin avata kenneleen arkea kuvien avulla. Ulroin asiakashankinnan suunnitelmaan on kuulunut jo pitkään aktiivinen video- sekä kuvamateriaalien julkaisu, mutta se on tapahtunut pääasiassa Facebookin sisällä tähän asti. Instagram tuo tähän helpotusta, sillä sen pääasiallinen tarkoitus on kuvien sekä videoiden jakaminen sekä kommentointi. Tulen puhumaan Instagramin hyödyistä harrastustoiminnassa myöhemmin tässä opinnäytetyössä.

Nettisivut toteutettaisiin WordPressin avulla. Tämä mahdollistaa helppokäyttöisen sivupohjan, jota voidaan muokata ja päivittää sen niin vaatiessa. Ennen uuden nettisivun julkaisua on kumminkin oleellista ajaa alas keskeneräiset ja käyttämättömät nettisivut. Näistä nettisivuista otetaan kaikki tarpeellinen tieto talteen ennen niiden piilottamista. Myös toimivien asiakas- sekä sosiaalisen median kanavien linkitys yhteen uuden WordPress-sivustoon on tärkeää. Kun projekti on valmis, tulen perehdyttämään Ulroin omistajan nettisivujen ja Instagram tilin ylläpidon perusteisiin, sekä varmistan että sivustojen muokkaaminen ja päivittäminen onnistuu. Vaatimuksia itse nettisivun ulkonäköön Ulroin omistajalla ei ollut paljoa, joten olen pitkälti vastuussa nettisivujen ilmeestä. Toiveena oli helppokäyttöisyys, sekä selkeän näköinen kokonaisuus. Selkeän näköinen kokonaisuus WordPress-sivuston on Ulroinkenneleen yhteydessä on tärkeää, sillä osa asiakkaista ja sivustolla kävijöistä ovat eläkeikäisiä. Tarkoituksena on myös seurata sivuston käyttäjien ikähaitaria sekä

aktiivisuutta Google Analyticsin avulla. Tämän avulla voimme kehittää nettisivustoa sekä tarvittavaa materiaalia sivustoa aktiivisimmin käyttäville ihmisryhmille.

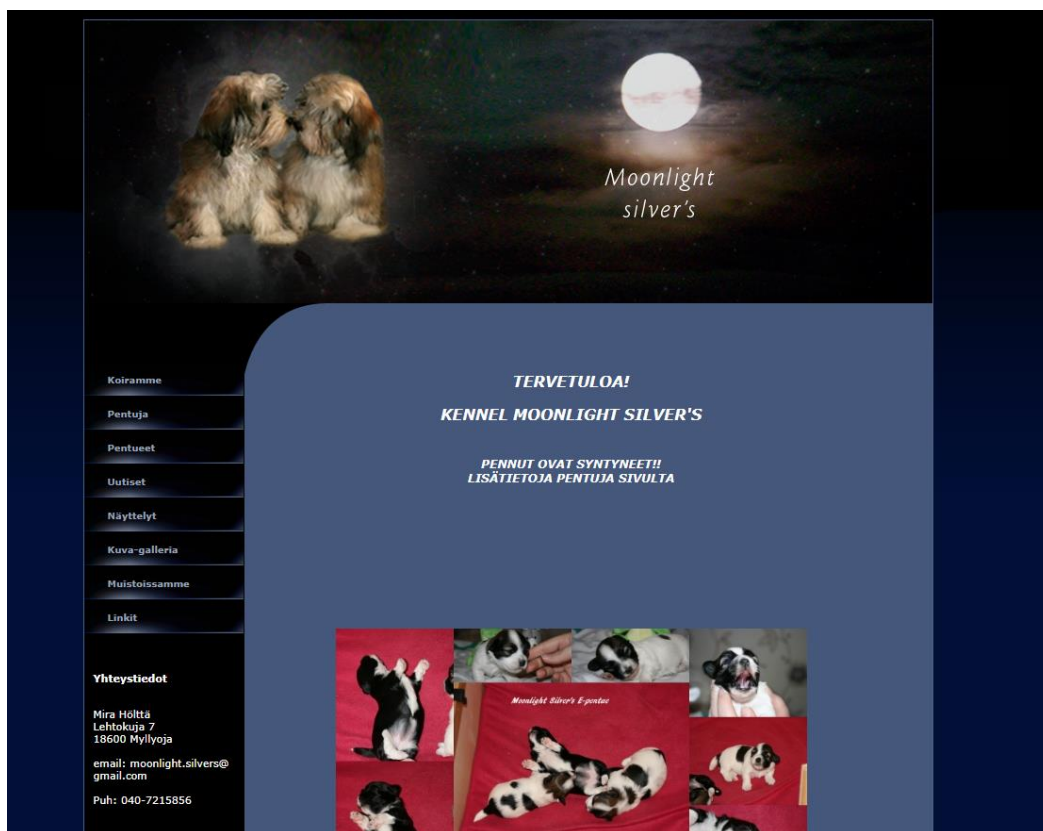
Lopuksi tutkimme myös muiden Kennelharrastajien nettisivuja. Vaikka kyseessä on harrastus, on tärkeää että Kennel erottuu edukseen, sillä sitä tehdään omalla nimellään ja toiminta on asiakaslähtöistä. Useilla kenneleillä nettisivut olivat erittäin vanhanaikaiset tai niitä ei ollut ollenkaan. Esimerkiksi kilpaileva kennelsivuston omistaja oli päättänyt tehdä erikoisen ääniefektin sivustolle, tuoden jokaisen vierailijan kuultavaksi oopperamusiikin, jota käyttäjä itse ei voinut sammuttaa (kuva 5). Monet nettisivut olivat myös keskeneräisen näköiset ja ne sisälsivät paljon erilaisia efektejä, kuten leikekuvia (kuva 6) sekä tummia teemoja (kuva 7 ja 8). Tulimme lopputulokseen, että jo pienelläkin panostuksella saamme nettisivuista erittäin edustavan näköiset ja nettisivusto tulee erottumaan joukosta positiivisessa mielessä.

The screenshot shows the website for Kennel Habaneros Lindos. The header is pink with white paw prints and the text "HABANEROS LINDOS". The main content area features a photo of a dog's paws and a text announcement: "Meidän Ruusu (Havannette' s l' m Chocolatina Rosa) synnytti 8.4.2018 kuusi suloista pentua. Tiedustelut pennuista kennel Havannette' s Anne Lännistö. Lisätietoja sivullani New litter. Our Ruusu gave birth at 8.4.2018 to six lovely puppies. If you are interested please call to kennel Havannette' s. More information at my site New litter." Below the text are social media sharing options and a comment form. The left sidebar contains navigation links: "HABANEROS LINDOS", "Kuka olen/Who am I?", "Havannankoira", "Tärkeää!", "New litter", "KOIRANI/MY DOGS", "PENTUEET/LITTERS", "Vieraskirja/Questbook", "Yhteys/Contact", "Linkit/links", and "Rotumäärittely". The right sidebar shows "Uusimmat kommentit" with recent comments and a "Hei! Kokeile tehdä oma kotisivu. Minäkin tein! Se on helppoa ja sitä voi kokeilla ilmaiseksi" advertisement.

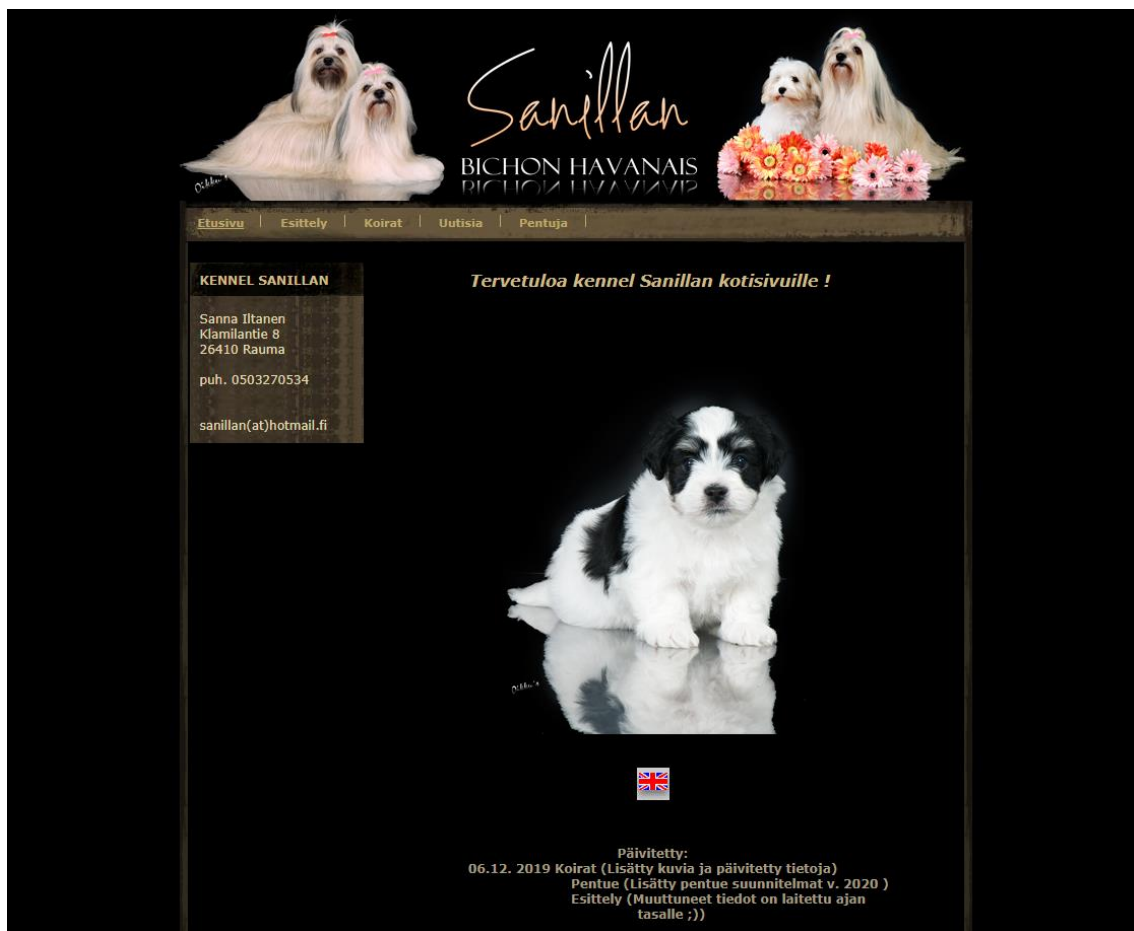
Kuva 5. Sivuston sisällä soi oopperamusiikki

Kuva 6. Kotisivusto sisälsi paljon leikekuvia pilvilaustalla

Kuva 7. Kennelharrastajan kotisivuston teemana toimi selvästi kennelin nimeen mukaan sopiva tumma teema.

Kuva 8. Kennelharrastajan kotisivusto oli lähestulkoon täysin musta.

3 HARRASTUSTOIMINTA JA SEN MÄÄRITELMÄ

Verohallinto kuvaa kaikessa yksinkertaisuudessaan toimintaa harrastusluonteiseksi, jos sitä ei harjoiteta vakaassa ansiotarkoituksessa (Harrastusluontoinen toiminta, 2020). Yleensä toiminta tapahtuu henkilön vapaa-aikana ja siitä saadut mahdolliset tulot ovat vähäistä verrattuna toiminnan menoihin. Harrastustoiminnassa tulot ovat toissijainen itse toimintaa nähden. Jotkin toiminnat voidaan verrata harrastustoimintaan, vaikka siinä voidaan nähdä elinkeinotoiminnan tunnusmerkistöä. Toiminnan tappiollisuus sekä sen jatkaminen siitä huolimatta on yksi tällainen esimerkki. Toiminnan luonne tulee tarpeen vaatiessa selvittää. Tähän kuuluu kartoitus toiminnan tavoitteellisuudesta, josta voidaan huomata, että harrastustoiminta on muuttunut elinkeinotoiminnaksi tai elinkeinotoiminta on vuosien saatossa muuttunut harrastustoiminnaksi. On tärkeää, että toiminnan harrastaja ylläpitää toiminnan tositteet ja muistiinpanot olemassa mahdollista selvitystä varten, jos harrastustoiminnasta alkaa kerryttämään huomattavia määriä tuloja. Mikä lasketaan harrastustoiminnaksi, arvioidaan tapauskohtaisesti.

Vaikka harrastustoimintaa ei ole verolaissa määritelty tarkoin, seuraa sen verotus tiettyjä pääpiirteitä. Jos harrastustoiminta ei ole kerryttänyt tuloja, ei sen menoja ilmoiteta verotukseen. Toisaalta harrastustoiminnan kerryttäessä tuloja, annetaan niistä sekä menoista selvitys verotukseen kertymisvuotena. Harrastustoiminnan kulut eivät ole pääsääntöisesti vähennyskelpoisia, mutta harrastustoiminnan tulot ovat veronalaisia. (Harrastustoiminta, 2020). Jos harrastustoiminta ylittää 10 000 euron alarajan, tulee harrastustoimintaan mukaan arvolisävero eli ALV.

Eläinten kasvatustoiminnasta puhuttaessa, minkä alle Ulroinkennel kuuluu, pääasialliset tulot muodostuvat kasvatettujen pentujen myynnistä sekä astutuspalkkioista. Eläinten kasvatustoiminta voidaan laskea sen luonteen mukaan joko harrastustoiminnaksi, elinkeinotoiminnaksi tai tulonhankkimistoiminnaksi. Harrastustoiminnassa kulut jäävät lähes aina tuloja suuremmaksi. Satunnainen kotieläinten myyminen ei ole kasvatustoimintaa, joten se verotetaan luovutusvoiton säännösten mukaan (Eläinten kasvatustoiminta, 2020).

Harrastustoiminnassa on tärkeää ylläpitää menoja ja tuloja samalla tavalla kuin yrittämisessä, vaikka toiminnan pääsääntöinen tavoite ei ole voiton tekeminen. Tämä edesauttaa harrastustoiminnan jatkumista. Siksi on tärkeää, että pohja harrastustoiminnalle on vankka ja sen edesauttaa

miseen käytetään samoja mahdollisuuksia kuin yritystoiminnassa. Opinnäytetyössäni pyrin parantamaan harrastustoiminnan tuottavuutta sekä julkikuvaa verkossa sosiaalisen median sekä kotisivujen avulla.

Työssäni määrittelen harrastustoiminnaksi toiminnan, joka on asiakaslähtöistä ja siinä pääoma voi vaihtaa omistajaa, eli siinä on yritystoiminnallisia piirteitä. Vaikka esimerkiksi lenkkeily on monelle harrastus, en laske sitä harrastustoiminnaksi tämän opinnäytetyön pohjalta, koska siitä puuttuu asiakaslähtöisyys sekä tulot.

3.1 Asiakaslähtöisyys

THL (Asiakaslähtöisyys, 2020) määrittelee asiakaslähtöisyyden seuraavalla tavalla: ”Parhaimmillaan asiakaslähtöisyys ja -osallisuus konkretisoituvat sellaisissa sosiaalisen kuntoutuksen kohtauksissa, tilanteissa ja rakenteissa, joissa asiakas on itse mukana määrittelemässä toiminnan tarkoitusta, luomassa ratkaisuja sekä toteuttamassa niitä.” Käytännössä sama THL:n asiakaslähtöisyyden määritelmä pätee myös asiakaslähtöisen harrastustoiminnan kehittämisessä. Asiakaslähtöisyys lähtee asiakkaiden tarpeesta. Ulroin tapauksessa ensimmäinen asiakaskontakti tapahtuu aina asiakkaan kiinnostuksesta joko Havannankoiriin tai kiinnostuksesta lemmikin omistajuudesta. Tämän jälkeen potentiaalinen asiakas lähtee etsimään tietoa jostain. Yleensä tämä jostain nykyään on Internet, jota jokainen meistä käyttää päivittäin enemmän tai vähemmän. Mitä asiakaslähtöisemmäksi harrastustoiminta on hiottu, sitä todennäköisempää on, että potentiaaliset asiakkaat tulevat juuri tämän harrastustoiminnan kanssa asioimaan. Internetissä käytävässä asiakaslähtöisestä harrastustoiminnassa hyvän ensivaikutelman on antaminen tärkeää ja tämän ensivaikutelman antaa kotisivut ja mahdolliset sosiaalisen median tilit. Tässä vaiheessa ilmenee kysymys, miksi juuri Ulroinkennel on se kennelharrastustoiminnan tuottaja, jolta pentu hankitaan tai sen toimintaa halutaan seurata sosiaalisessa mediassa.

Ulroin omistajan mukaan varsinkin toiminnan läpinäkyvyys, tarvittavien tietojen julkisuus sekä aktiivinen materiaalin tuotto pennuista ja pentueista varmistaa, että jokainen pentu pentueesta pääsee hyvään kotiin. Tarvittavia tietoja ovat juurikin jalostusliitosta löytyvien koirien sukutiedot, rokotustiedot sekä muut lääketieteelliset todistukset, jotka saadaan eläinlääkärikäynneillä. Edustavalta näyttävä harrastustoiminta Internetissä antaa pohjan yhä paremman materiaalin tuottoon itse har-

rastustoiminnasta ja tämä myös lisää harrastustoiminnan avoimuutta. On myös tärkeää tehdä selvät ristilinkitykset koirien lääketieteellisiin- sekä sukutietoihin kotisivulla. Tämä antaa asiantuntevan sekä välittävän kuvan koiraharrastuksesta.

Kennelliiton mukaan yksi suurimmista koiranjalostuksen ongelmista on sukusiitos (Mäki, 2020). Tämä tarkoittaa, että koirien astutuksessa on käytetty liian läheistä sukua olevia koiria, joka aiheuttaa lääketieteellisiä ongelmia tulevissa pentueissa. Tähän ongelmaan on puututtu tehokkaasti viime vuosina vastuullisten kennelharrastajien toimesta. Yksi mahdollinen hälytysmerkki sukusiitoksesta on sukutietojen puuttuminen. Myös asiakkaan näkökulmasta tietojen puutteellisuus on merkki epäasiallisesta kenneltoiminnasta. Sukutietojen oleellisuus toimii hyvänä esimerkkinä, miksi harrastustoiminnassa on tärkeää, että siitä löydettävät tiedot ovat ajankohtaista sekä helposti löydettävissä.

3.2 Asiakaskunnan huomioiminen ja sen kartoittaminen

Asiakaskunnalla tarkoitan tässä opinnäytetyössä sitä ihmisjoukkoa, mikä on kiinnostunut tarjotusta harrastustoiminnasta sekä ovat potentiaalisia asiakkaita toiminnalle. Näiden tietäminen on tärkeää, koska silloin voit kohdentaa harrastustoimintaasi entisestään jo kiinnostuneille asiakkaille sekä parantaa harrastustoiminnan tehokkuutta. Liiketoiminnasta harrastustoiminnan asiakaskunnan kartoittaminen eroaa sillä, että harrastustoiminnan yhteydessä ei pyritä tekemään selviä asiakas- ja myyjäsuhteita, vaan halutaan luoda positiivinen alusta harrastukselle, johon kuuluu asiakaskunta. Asiakaskunta harrastustoiminnassa on siis eräänlainen seuraajajoukko, jolle halutaan tarjota oman harrastuksen luomia mahdollisuuksia.

Ulroin on saanut tähän asti tämän datan vain konkreettisen kaupankäynnin mukana edellisten pentueiden myynnin ohella, sekä tarkkailemalla seuraajia Ulroin Facebook sivulla. Tähän Ulroin haluaisi muutoksen, sillä omistajan mielestä olisi kiinnostava tietää, minkälaiset henkilöt olisivat mahdollisesti kiinnostuneita koirankasvatuksesta sekä kenneltoiminnasta. Oleellista tässä siis ei ole, ketkä kennelharrastuksesta ja Havannankoirista kiinnostuneista ovat maksavia asiakkaita, vaan Ulroin haluaa tarjota ajanvietettä esimerkiksi somemateriaalin muodossa kaikille. Pyrin luomaan ratkaisun tähän ongelmaan Ulroinkennelille lisäämällä WordPress sivuston mukaan Google Analyticsin, jonka avulla Ulroin voi seurata sivustolla kävijöitä. Google Analytics toimii selaimen yhtey-

dessä JavaScriptin avulla, antaen tietoja kävijöistä. Kävijäseurantaan kuuluu myös oleellisesti tietoturva sekä tietosuojaseloste, mitkä kertovat kävijöille mitä tietoja Google heistä antaa eteenpäin sivuston ylläpitäjille. Google Analyticsin avulla ei voida tunnistaa yksityishenkilöitä, eikä sillä voi erotella yksittäisiä käyttäjiä.

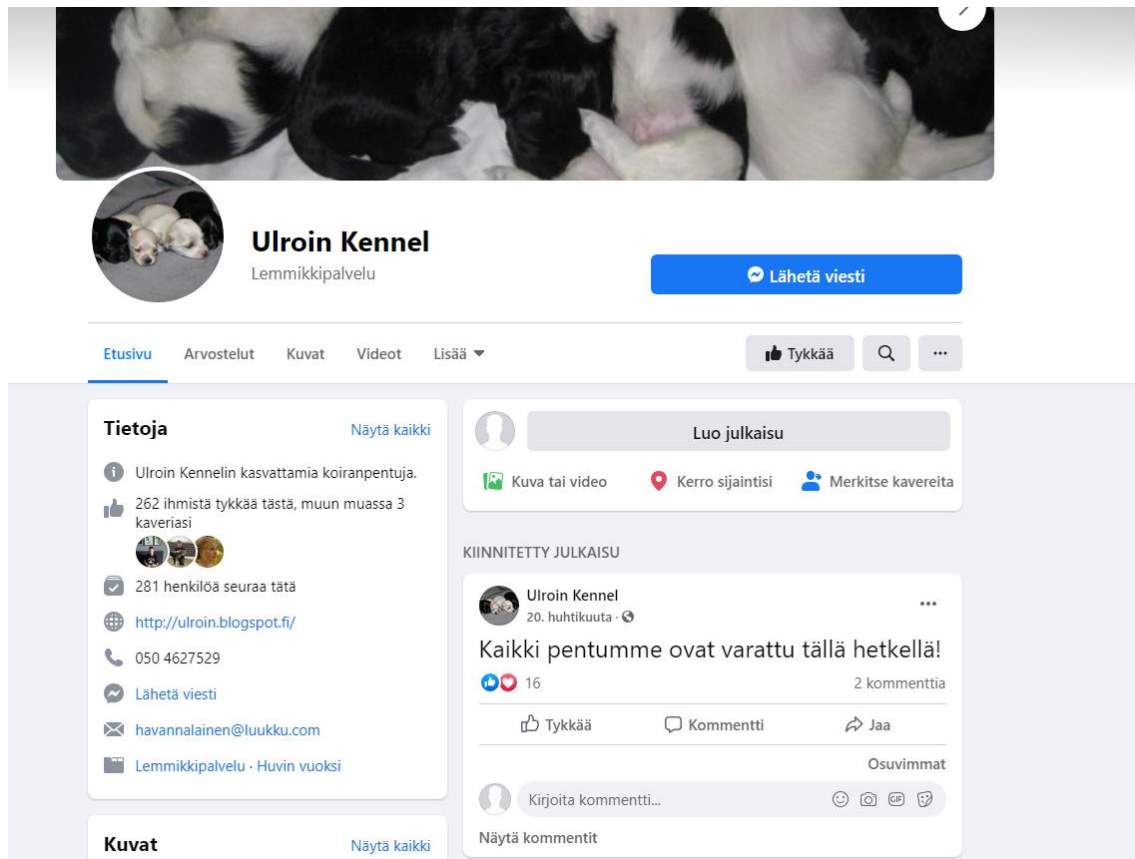
4 SOSIAALISET MEDIAT HARRASTUSTOIMINNASSA

On tärkeää ymmärtää eri sosiaalisen median alustat eli somen hyödyt ja mahdollisuudet harrastustoiminnan parantamiseen Internetissä. Eri somet voivat helposti lisätä julkisuutta ja mielenkiintoa harrastustoimintaa kohtaan. Käytännössä harrastustoiminnan ylläpitäjä voi esimerkiksi jakaa kuvia tai kirjoittaa lyhyitä postauksia toiminnan arjesta. Tämä lisää harrastustoiminnan seuraajajoukkoa, joka siten parantaa harrastustoiminnan tehokkuutta internetissä ja tekee siitä antoisampaa. Myös itse sometilien tekeminen sekä käyttöönotto on myös monelta osaa nopeaa ja mukavaa puuhaa. On antoisaa huomata, että asiakkaat ovat kiinnostuneita omasta harrastustoiminnasta. Riippuen harrastustoiminnasta, on tärkeää valita sopivat somealustat, joilla tavoitat mahdollisimman laajan asiakaskunnan. Myös käyttömukavuus on tärkeää somealustan valinnan osalta, jotta sen käyttö luonnistuu, eikä se tunnu niin sanotusti taakalta. Jos esimerkiksi harrastustoimintaa kuuluu päivittäin kuvien ottaminen, ehkä Instagram sopii käyttötarkoituksiltaan parhaiten edesauttaamaan harrastustoimintaasi. Tässä osiossa olen valinnut muutamia hyödyllisiä alustoja eri käyttötarkoituksiin ja annan mielipiteeni niiden käyttötoiminnasta. Listaan myös muutamia hyödyllisen somepalvelun, joista voi olla hyötyä harrastustoiminnan tehokkuuden parantamisessa.

4.1 Facebook

Ulroin käyttää tällä hetkellä Facebookia jo varsin onnistuneesti omassa harrastustoiminnassaan (kuva 9). Facebookin hyöty somealustana tulee sen laajasta suosiosta ja sen kyvystä luoda yhteisöjä. Tämän lisäksi lähes jokainen Facebookin käyttäjä löytyy siellä omalla nimellään. Facebook edesauttaa sen käyttäjiä löytämään mielenkiintoista materiaalia sekä sen käyttäjäkunta on laaja. Facebookin sisälle voidaan luoda ryhmiä, johon esimerkiksi harrastustoiminnan liittäminen tuntuu luonnolliselta. Facebookin sisällä on helppo jakaa tietoa, kuvia tai päivityksiä harrastustoiminnasta ja luoda kiinnostavaa sisältöä mahdollisille asiakkaille sekä harrastustoiminnasta kiinnostuneille. Sen sisällä voidaan tehdä myös pienimuotoista kauppaa esimerkiksi kirpputorien tapaan tai jakaa yhteystietoja yksityisviestien avulla. Vaikka suurimmalla osalla on Facebook tunnukset, voi potentiaalisen asiakkaan tavoittaminen olla hankalaa, jos henkilön tunnukset sattuvat syystä tai toisesta

puuttumaan. Myös viimevuosina Facebookin laskenut käyttäjäaktiivisuus vaikuttaa negatiivisesti mahdollisten asiakkaiden hankintaan.

Kuva 9. Ulroin käyttää onnistuneesti Facebookia asiakashankintakanavana.

Facebook on huomionnut myös yritykset, sillä se on mahdollistanut erityisten yrityssivujen luomisen Facebookin sisälle. Tämä toimii myös harrastustoiminnan edesauttajana, sillä Facebook ei vaadi Y-tunnusta tai muuta virallista yritysvarmennetta sivuston perustamiseen. Yrityssivua perustettaessa Facebook pyytää muutamia kategoriavaihtoehtoja kuvaamaan toimintaa. Tämän jälkeen sivustolle lisätään toiminnan tiedot ja muokataan sivuston ulkonäöstä halutunlainen. Tähän kuuluu esimerkiksi logon lisääminen, kansikuva sekä itse sisällön tuottaminen (Pulkkinen, 2020). Facebookin sisällä toimii myös mainostus, jolla voi saavuttaa jo mahdollisesti kiinnostuneita asiakkaita seuraamaan toimintaa. Facebook mainonta on yksi parhaimpia tapoja lisätä harrastustoiminnan näkyvyyttä, sillä se on tarkoitettu varsinkin toiminnalle joka on paikallista, tietylle kohderyhmälle tai tietyn harrasteryhmän ihmisille. Mainonnan voi kohdentaa tarkasti, se on edullista ja se luo trafiikkia joko Facebookin sivuille tai harrastustoiminnan kotisivulle. Mainonta luo myös pohjaa kasvavalle harrastustoiminnalle, ja mitä enemmän näkyvyyttä harrastustoiminta saa, sitä useammalle Facebookin algoritmit sitä näyttävät. (Muurinen, 2020.)

4.2 Instagram

Instagram on kuvien ja videoiden jakamiseen tarkoitettu some. Instagram toimii hyvin yhdessä muiden asiakashankintakanavien kanssa, mutta ainoana nettiverkostonluojana se ei välttämättä riitä. Instagramin kautta on helppoa jakaa harrastustoiminnan arkea kuvien avulla sekä hankkia seuraajia aiheesta kiinnostuneille. Tämä luonnistuu helposti Instagramin yksinkertaisen käyttöliittymän avulla. Kuvien lähettäminen tilille on helppoa suoraan puhelimen kautta Instagramin sovellusversiolla. Postauksien kylkeen on tärkeää laittaa toimintaa kuvaavia hashtageja sekä muita infomurusia, joilla sivuston sisällä toimiva hakuoptimointi oppii jakamaan tiliä toiminnasta mahdollisesti kiinnostuneille. Instagramin sisällä kommunikointi on hankalaa sekä se yleensä tapahtuu vain yksityisviestien avulla. Instagram toimii parhaiten eräänlaisena lisäarvona harrastustoiminnalle, kun harrastustoimintaa halutaan näyttää lisää kuvien ja videoiden avulla.

Instagramin sisällä toimii myös yritystoimintaa tukeva bisnesversio käyttäjille. Koska Facebook omistaa Instagramin, tulee bisnestili yhdistää jo luodulle Facebookin yrityssivulle. Bisnestili toimii yhtä hyvin harrastustoiminnan harjoittajalle, sillä se helpottaa asiakkaiden ja harrastustoiminnasta kiinnostuneiden kanssa kommunikointia sekä se tarjoaa reaaliaikaista informaatiota seuraajista sekä mahdollistaa lisätietojen lisäämisen tilille itsessään. (Kataja, 2020.) Bisnestili on ilmainen sekä sen pystyy muuttamaan normaalista henkilökohtaisesta tilistä bisnestiliksi helposti.

4.3 Videotoistopalvelut

Videotoistopalvelut toimivat pääasiallisesti videoiden jakamiseen sekä tuottamiseen. Näistä tunnetuimmat ja sopivimmat harrastustoiminnan tehokkuuden parantamiseen ovat YouTube sekä Vimeo. Molemmat palvelut toimivat lähes identtisesti, ainoastaan käyttöehdoissa, käyttöliittymissä ja palvelun tarjoajissa on eroja. Sivustoille materiaalin tuottajan tulee tehdä käyttäjä, jonka jälkeen hänelle annetaan mahdollisuus ladata sivustolle videoita. Videon latauksen yhteydessä on hyvä muistaa lisätä siihen tunnisteita sekä avata videon sisältöä esimerkiksi infolaatikossa, jolloin videotoistopalvelut osaavat ehdottaa videota siitä mahdollisesti kiinnostuneille. Videotoistopalvelun sisään ladatut videot on mahdollista toistaa myös esimerkiksi WordPress sivuston sisällä eri plugiineita käyttäen, joten ristilinkittäminen vahvistuu myös sitä kautta. Ongelma esimerkiksi YouTuben kanssa on, että jos kanava ei ole tunnettu tai harrastustoiminta ei ole suosittua, hukkuu video no-

peasti muun materiaalin alle, jos sitä ei osata etsiä. Tämän takia paras tapa hyödyntää videoistopalveluita harrastustoiminnassa on linkittää tehdyt videot muihin someihin, jolloin jo kiinnostuneet asiakkaat saavat suoran linkin videoihin. Videoistopalveluissa on mahdollista piilottaa videot, jolloin ne näkyvät sivustolla vain niille, jotka tietävät suoran verkkolinkin videolle.

Hyvänä esimerkkinä videoistopalveluiden eroavaisuuksissa pääsin todistamaan tätä edeltävässä projektissa, jossa käytimme näitä palveluita osana kotisivukokonaisuutta. Huomasimme Vimeon olevan parempi alusta videoiden jakamiseen silloisessa projektissa, missä uudistimme nettisivut oululaiselle taiteilijalle. Koska YouTube kieltää käyttöehdoissa kaikenlaisen alastomuuden videoissa, emme voineet lisätä sitä kautta kaikkia taiteilijan videoita. Ongelman huomattuamme päädyimme käyttämään YouTuben sijasta Vimeota, jonka käyttöehdot ovat hieman väljemmät alastomuuden suhteen. Taiteilija ei myöskään halunnut videoiden näkyvän missään muualla kuin hänen omassa WordPress sivustossaan, joten piilotimme videot Vimeonin sisällä, jolloin ne näkyivät vain suoratoistettuna kotisivulla pluginin välityksellä (Whaling, 2020).

4.4 Blogipalvelut

Nettisivujen sijaan toinen yleinen harrastustoiminnan pääpiste internetissä voi olla jonkin blogipalvelun sisään tehty blogi harrastustoiminnastasi. Yleisimmät blogipalvelut tällä hetkellä ovat Blogger, Tumblr sekä WordPress org. Blogipalvelut voivat hyvin korvata kokonaan oman nettisivun tarpeellisuuden. Suurin ongelma blogipalveluita käyttäessä on se, ettei blogin ylläpitäjä oikeasti omista tekemäänsä sivustoa ja tehdystä sivustosta tulee usein hyvin samankaltainen muiden saman alustan sivustojen kanssa. Siitä huolimatta blogipalvelut ovat ehdottomasti kokeilemisen arvoisia. Blogipalveluihin tehdyt blogisivut ovat myös automaattisesti hakukoneoptimoitu. Tulen kertoamaan yksityiskohtaisemmin WordPressin Org sekä Com versioista ja eroista myöhemmin tässä opinnäytetyössä.

Blogger on nimensä mukaisesti blogipalvelu, jonka tällä hetkellä omistaa Google. sen vahvuuksia on yksinkertaisuus ja sen avulla pystyy nopeasti aloittamaan blogisivun rakentamisen. Blogger on käyttövalmis heti kirjautumisen jälkeen ja kirjautumiseen toimii Googlen omat tunnukset, jotka löytyvät lähes jokaiselta jo valmiiksi. Sivuston ylläpitäminen on helppoa ja se on tarvittaessa nopeasti

muokattavissa. Bloggerin käytöstä ei tule kuluja, eli sen käyttö on täysin ilmaista. Sivuston muokkaamisen avuksi on erilaisia teemoja ja gadget toimintoja, jotka vastaavat Wordpressin plugineita (Blogger vs. WordPress, 2020).

Tumblr on vastaavanlainen blogipalvelu, mutta Tumblr blogisivustot ovat enemmän visuaalisempia, joten harrastustoiminnan pyörittäminen sitä kautta ei onnistu kovin pitkälle pelkästään tekstien avulla. Tumblr ei myöskään ole Googlen hallinnoima, joten harrastustoiminnan löytäminen googletamalla voi olla hankalampaa kuin vastaavasti tehdyn Bloggersivuston. Teemaltaan Tumblr on myös rennompia ja siitä voi saada enemmän omannäköisemmän kuin Bloggersivustosta. Yhteisöllisyys on myös vahva Tumblrin sisällä (Muurinen, 2020).

4.5 Muut sosiaaliset mediat harrastustoimintaan

Twitter on tekstipohjainen somepalvelu, jossa pystyy lähettämään lyhyitä, maksimissaan 280 merkkiä sisältäviä päivityksiä. Harrastustoiminnassa Twitterin hyöty tulee sen helpposta tavasta tehdä päivityksiä, jotka tulevat automaattisesti näkymään sinua seuraaville henkilöille. Henkilöt voivat myös jakaa tätä päivitystä tai kommentoida siihen. Twitterin sisällä myös yksityisviestien lähettäminen on helppoa, joten harrastustoiminnasta kiinnostuneet voivat helposti ottaa yhteyttä Twitter tilin ylläpitäjään. Twitter on myös hyvin suosittu, mutta sen käyttö ei ole niin yleistä asiakkaiden hankintaan (Moilanen, 2020).

LinkedIn on eräänlainen Facebookin kaltainen, mutta työpainotteinen verkosto. Sinne kirjaututaan omalla nimellä ja siellä voidaan lisätä tietoja esimerkiksi edellisistä työpaikoista, kiinnostusten kohteista ja ansioluetteloista. LinkedIn toimii verkostoitumisalustana, jossa saat yhteyden tarvittaessa vanhoihin työnantajiin tai muille alan osaajiin. LinkedIn sisällä voi saada myös itseään kiinnostavaa materiaalia ja työtarjouksia muilta henkilöiltä. Jos harrastustoiminta on virallista ja siitä halutaan antaa asiantuntevan kuvan, voi LinkedIn toimia hyvänä pohjana sille (Siniaalto, 2020).

5 LOGO

Logon käyttö harrastustoiminnassa tuo sille samoja etuja, kuin yritystoiminnassa. Logo on kaikessa yleisyydessään symboli mikä yhdistää kuvia ja tekstejä, joka luo siten mielikuvan ja pohjan brändille. Harrastustoiminnassa on eduksi olla erottuva ja yksi helpoin asia tähän on logo, mikä näkyy vaikkapa kotisivun reunalla tai someprofiilin kuvana. Asiakas osaa yhdistää eri alustat saman toiminnan alle, joka on osana luomassa asiakaskuntaa harrastustoimintaa kohtaan. Logot voidaan jaotella seitsemään eri lohkoon ja jokaisesta tyylistä on monta tunnettua esimerkkiä. Yleisimmät brändin logot ovat yhdistelmämerkkejä, joka yhdistää kuvan sekä toiminnan nimen. Toinen yleinen on myös pelkkä nimimerkki, jossa kuvan sijasta on yrityksen nimi lyhennettynä sekä tiettytyylisesti aseteltuna. Logona voi myös käyttää harrastustoiminnan nimeä tietyllä tavalla kirjoitettuna tai pelkästään abstraktia kuvaa, joka lopulta osataan yhdistää tiettyyn toimintaan. (7 types of logos, 2019). Tärkeintä ei ole aloittaa logon tekemistä siltä pohjalta minkä tyylinen sen täytyy olla. Tärkeää on, että se luo mielikuvaa harrastustoiminnasta tavalla tai toisella, ja tähän ei ole yhtä oikeaa vastausta. Logon voi yhdistää vaikkapa kotisivun värimaailmaan, joka luo yhtenäisen teeman harrastustoiminnalle. Toisaalta logo voi olla hyvinkin apuna teeman ja värimaailman muokkaamisessa harrastustoiminnalle. Yritystoiminnassa lähes jokainen yritys omistaa jonkinlaisen logon, joka kuvastaa tai antaa kuvan yritykselle. Asiakaslähtöistä harrastustoimintaa voidaan verrata yritystoimintaan, joten on outoa, että suurin osa harrastustoiminnasta hankkii asiakkaita ja luo asiakaskuntaa ilman logon suoma apua.

Hyvän logon elementteihin kuuluu typografia, kuva, väri tai konteksti. Kaikki eri elementit tuovat jotain logoon, tai päätös olla käyttämättä jotain elementtiä logossa kertoo myös jotain. Esimerkiksi tekstin tyylejä on satoja, ja jokainen niistä antaa enemmän tai vähemmän omanlaisen mielikuvan harrastustoiminnan vakavuudesta tai leikkisyydestä. Toimiiko asiallinen kylmä teksti logossa esimerkiksi kenneltoiminnan nimessä? Kuvat ja logon värimaailma kertovat myös mitä harrastustoiminnasta halutaan näyttää. Jos harrastustoiminnan logossa on kissan kuva, tuo se heti mielikuvan toiminnasta, joka jotenkin liittyy kissoihin. Väri voi ehkä kertoa rodusta tai jostain harrastustoiminnalle tärkeästä asiasta. Konteksti on myös tärkeää, sillä se kertoo mihin tarkoitukseen logoa on tarkoitus käyttää. Suuren yksinkertaisen logon näkee ja tunnistaa myös kaukaa. Tai pientä tekstiä sisältävä logo kutsuu kiinnostunutta asiakasta tutkimaan sitä lähemmin. (What is a logo, 2020).

Päätimme Ulroin omistajan kanssa, että nettisivuprojektin yhteydessä tekisin logon, jota käytettäisiin kotisivulla sekä muissa somemateriaaleissa. Ulroin toivomuksiin logon suhteen olisi yksinkertaisuus sekä, että siinä olisi esimerkiksi siluettimainen kuva koirasta Ulroinkennel nimi mukana. Eli logo olisi yhdistelmälogo. Logon valmistaisin jo muissa projekteissa tutuksi tulleella Canva ohjelmalla, joka mahdollistaa eri grafiikoiden teon eri elementeillä sekä valmispohjilla. Logo ei ole projektimme pääosa, mutta on tärkeää saada yhteinen symboli, jolla saamme yhdistettyä eri alustat sopivalla tavalla, kuvastaen Ulroinkenneltä sekä Havannankoiraa (kuva 10).

Kuva 10. Päädyimme lopputulokseen logosta, jossa nimi Ulroinkennel näkyy selvästi.

Kuvassa on siluettikuva Havannankoirasta. Kuvan koira on hahmotettu neliön sisään, osoittaen kiinnostuneen näköisesti sieltä ulos. Tällä koitimme kuvastaa Havannankoiran lajityyppiä "aktiivinen sisäkoira". Harmaata taustaa käytimme Instagramin profiilikuvassa ja taustatonta kuvaa kotisivun logona. Logosta tein useamman eri version, jotta ne sopivat eri alustojen profiilikuvaksi, Esimerkiksi valkoinen teksti ei sopinut Instagramin profiilikuvaan valkoisen taustan takia sekä sana kennel hävisi kotisivun banneriosiossa (kuva 11). Sana kennel hävisi valkoisen taustan sekaan kotisivulle lisättyinä sekä Instagramin profiilikuvassa. Vaikka kuva itsessään oli hyvä, tämä lopputulos ei toiminut käytännössä.

Kuva 11. Epäonnistunut logosuunnittelu.

Kotisivun logovaihtoehdolle päätimme käyttää logoa ilman taustaa. Kävimme me myös yhdessä läpi valmistamiani logovaihtoehtoja, joista valitsimme teemaamme sopivimman (kuva 12). Valitsin kaksi parasta logosuunnittelua, jotka esitin Ulroin omistajalle. Toisen logon päätimme hylätä, koska teksti ja taustahäly olivat liian energisen oloisia kotisivuston teemaan nähden. Ensimmäiseen kuvaan olimme kummatkin tyytyväisiä, ja tästä mallikappaleesta valmistin useamman version eri alustoja varten.

kuva 12. Eri logosuunnitteluja. Valitsimme vasemmanpuoleisen käytettäväksi Ulroinnimen alla.

6 WORDPRESS JA ERI KOTISIVUPALVELUT

Jos asiaan ei ole perehtynyt, voi lukemattomat määrät eri kotisivukoneita, sosiaalisen median alustoja ja nettisivujen teko-ohjelmia tuntua ylivoimaiselta, jolloin alkuun pääseminen voi olla hankalaa. Palveluita on myös tullut lisää viime vuosina ja varsinkin monia käyttöystävällisiä kotisivukoneita on tullut markkinoille. Näitä kotisivukoneita mainostetaan varsinkin sosiaalisen median yhteydessä sisällöntuottajien toimesta. Olen opiskelujen ohella käyttänyt ja kokeillut useita eri palveluita, joilla on mahdollista rakentaa esimerkiksi nettisivuja, blogeja tai verkkokauppoja. Päädyin opinnäytetyössäni käyttämään WordPress.org:ia kotisivun tekemiseen, sillä sen laaja muokattavuus ja toimivuus on mielestäni suurimmat vahvuudet verrattuna muihin kotisivupalveluihin. Käytän rakentamistani kotisivusta puhuessani pelkkää WordPress nimitystä, enkä WordPress.org nimitystä. WordPressin avulla sivuston muokattavuuden rajana on lähes ainoastaan oma osaaminen, vaikkakin jo ihan perustaidoilla WordPressin avulla saadaan näyttävän näköiset ja toimivat nettisivut. Opiskeluaikanani olen myös huomannut, että eri työyhteisöt ja -ympäristöt käyttävät kaikista todennäköisemmin oman nettisivuston rakennuspohjana WordPressiä.

WordPress on tällä hetkellä maailman suosituin kotisivukone. Siitä on olemassa kaksi versiota, jotka erottavat toisistaan, .org ja .com päätteet. Nämä kaksi eri versiota ovat samankaltaisista nimitystään huolimatta erilaisia ja palvelevat eri käyttötarkoituksia. WordPress.org pohjautuu avoimeen lähdekoodiin, on kaikille ilmainen ja antaa täyden kontrollin nettisivusta, mutta se tarvitsee toimiakseen domain nimen ja webhotellin. Koska WordPress.org pohjaan perustuva nettisivu on tekijän omistuksessa, nettisivuja ei voida sulkea tai sinne ei voi lisätä mainoksia ilman että sivuston tekijä päättää tehdä niin. Tämän lisäksi WordPress.org mahdollistaa analytiikan liittämisen nettisivuun, jonka avulla voidaan seurata käyttäjämääriä ja muita tärkeitä tietoja nettisivuun liittyen. WordPress.org sisällä pystyy muokkaamaan sivustoa halutunlaiseksi joko käsin koodaamalla PHP:ta käyttäen tai käyttämällä WordPressin omia plugineita sekä asetuksia. Suurin osa WordPressin sisällä olevista plugineista on ilmaisia, mutta esimerkiksi tietynlaiset teemat voivat maksaa jonkin verran. WordPress.org:in avulla pystyy helposti rakentamaan myös esimerkiksi verkkokaupan. Suurin ongelma WordPress.org:ssa on, että se voi tuntua aloittelevasta nettisivutekijästä melko monimutkaiselta, sillä siellä voi muokata käytännössä kaiken. On myös tärkeää, että kotisivu varmuuskopioidaan, sillä tekijä on itse vastuussa sen päivityksistä sekä sivuston toiminnasta ja toimivuudesta. (Carmichael, 2020.)

WordPress.com on sen sijaan perinteisempi kotisivukonepalvelu. WordPress.comilla on viisi eri maksusuunnitelmaa, jotka vaihtuvat ilmaisesta jopa tuhansien dollarien kuukausimaksulliseen suunnitelmaan. WordPress.com toimiikin hyvänä harjoittelualustana nettisivujen tekoon sen ilmaisella versiolla. Tähän ei tarvita ostaa erikseen domain nimeä tai webhotellia, vaan käytännössä käyttäjä tehdään WordPress.com sisälle ja tämän jälkeen sivuston rakentaminen on mahdollista. Tästä syystä kotisivun tekijällä ei ole läheskään yhtä paljon valtaa muokata sivustoa ja esimerkiksi nettisivuston nimeen tulee ilmaisessa versiossa wordpress.com lisä. WordPress lisää myös omia mainoksiaan kotisivuun eikä sen sisällä voi käyttää esimerkiksi Googlen omaa analytiikkaa ylläpidon apuna. Koska WordPress.com:in sivuston tekijä ei käytännössä omista sivuaan, voi WordPress tarpeen vaatiessa myös sulkea tehdyn sivuston. Tämä on enemmänkin normi kaikkien blogi ja kotisivukoneiden kanssa. Ainoastaan WordPress.org:in sisällä sivuston tekijä on oikeasti täydessä vastuussa oman sivuston sisällöstä (WordPress, 2020). Muita tunnettuja kotisivupalveluita ovat esimerkiksi Wix sekä Squarespace, jotka ovat suosittuja varsinkin niiden helppouden takia. Nämä alustat yhdistävät kotisivun rakennuksen kaikki osat yhdeksi paketiksi. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että näitä kotisivukoneita käyttämällä saa ostoksen yhteydessä niin domain nimen, webhotellin sekä valmiit ohjelmat, joilla nettisivun rakennus on nopeaa.

7 ULROIN PÄIVITTÄMINEN

Projektin alkukeskustelun aikana sovimme Ulroin omistajan kanssa, että tulemme hankkimaan ulroinkennel.fi kotisivun nimeksi sekä että kotisivut rakennetaan WordPressin avulla. Eri domain-nimen päätteet ovat eriarvoisia, mutta tulimme tulokseen, että muutaman euron panostus fi-päätteeseen on oikea ratkaisu, sillä pentueet myydään vain Suomen sisällä. Tutkimme myös eri kennelharrastajien kotisivuja ja suunnittelimme, miltä Ulroinkennelin sivut tulevat näyttämään. Aloitin Ulroin kennelharrastustoiminnan verkkokuvan päivittämisen etsimällä sopivia webhotellin tarjoajia, jotka usein myyvät pakettina sekä webhotellitilan sekä domainin nimen. Tulin tulokseen, että domainhotellin tarjoama pakettiratkaisu sekä sopivan kokoinen webhotellitila toimivat täydellisesti Ulroinkennelleen tarpeisiin. Webhotelleilla on nykypäivänä lähes kaikilla oma Klik-ohjelma, jonka avulla WordPressin tai muun suosituksen kotisivuohjelman lataaminen käy nopeasti webhotellin sisään.

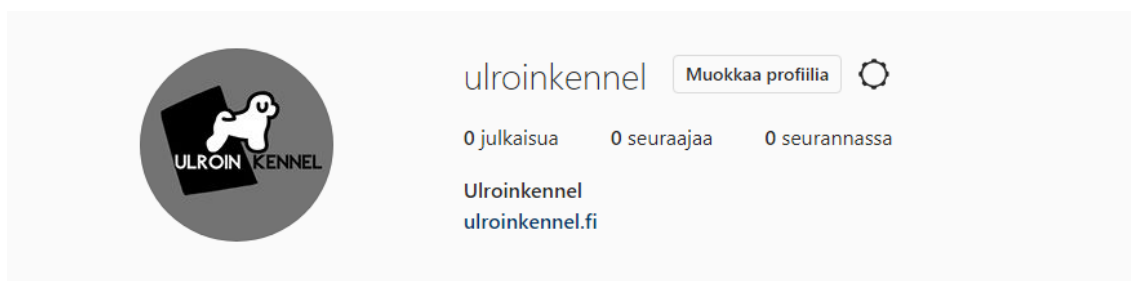
Kun sain hankittua webhotellin sekä domain nimen, aloimme suunnitella yhdessä Ulroin omistajan kanssa kotisivun ulkonäköä, vanhojen sivustojen purkua sekä mahdollisten sosiaalisten medioiden lisäämistä yhtälöön. Tulimme tulokseen, että teemme Instagram sivuston, puramme vanhat käytettömät nettisivut sen jälkeen, kun olemme ottaneet niistä tarvittavat tiedot sekä ristilinkitämme Instagramin, tämänhetkisen Facebook sivuston sekä Rotujärjestön sivut tulevaan kotisivuun. Sovimme myös kotisivun ulkonäöstä, että sivustosta tulee selvät ja tietyllä tavalla pelkistetyt, jolloin koirat ja koiran kuvat tuovat sivustolle oman tunnelman. Koirat saivat omat tietoisut sekä linkin jalostusjärjestelmään, tieto uusista syntyvistä pentueista löytyisi helposti sekä sivulla olisi paljon kuvia koirista eri kuvagallerioissa. Tekisin myös Ulroinkennelleille oman logon, jota voidaan käyttää harrastustoiminnan markkinoinnin yhteydessä.

Kun olimme saaneet pääpiirteet mitä uudistuksella haetaan, aloitin kotisivun tekemisen. Ensimmäinen asia minkä WordPressin sisällä tein, etsin sopivan teeman, jonka pohjalle rakentaisin kotisivun. Teeman pitää olla tarpeeksi muokattavissa, ilmainen sekä siinä pitää olla tarpeeksi toimintoja. Etsinnän ja kokeilun jälkeen löysin tarpeilleni sopivan teeman OceanWP. Tein teemalle pluginin avulla Childthemen, jonka avulla pystyn tarpeen vaatiessa päivittämään teemaa, muokkaamatta teeman asetuksia. Tämän jälkeen latsin pluginin, joka luo varmuuskopion kotisivustosta tietyn väliajoin, sillä jos sivustolle käy jotain, voi sen helposti palauttaa sitä kautta takaisin. Sivuston rakentamiseen päätin käyttää Elementoria, mikä on WordPressin suosituin frontend-sivunrakentaja.

Tämän käyttäminen tuo nopeuttaa sivuston rakentamista ja kotisivun tietojen päivittäminen on helppoa jälkeen päin. Esimerkiksi tiedot uusien pentueiden syntymisestä ja kuvien lisääminen on helppoa lisätä sivulle. Lisäsin sivulle asetuksen, että sivusto tulee hakukoneille näkyviin vasta siinä vaiheessa, kun sivusto on valmis.

Kotisivulle rakensin erilliset sivut tiedoille kennelistä, koirani osion, pentue osion, videogallerian sekä kuvagalleriesivut, joista löytyy galleriat koirista sekä kilpailuoloissa sekä vapaa-aikana. Galleriasivuja varten latsin oman pluginin, jolla rakensin tiiliskivimäiset galleriat koirista. Tärkeää oli myös saada somelinkit Facebookiin sekä Instagramiin näkyvälle paikalle kotisivulle. Tämän jälkeen muokkasin sivuston tyylistä sopivan ja poistin ylimääräiset asiat kotisivusta. Näitä ylimääräisiä asioita oli esimerkiksi turhat blogikentät, joita emme tarvinneet kotisivulla. Loin WordPressin sisään käyttäjän myös Ulroin omistajalle, jolloin hän pystyy lisäämään kuvia ja tietoja galleriaan, joita voin käyttää hyväksi sivuston rakentamisen aikana. Lisäsin myös Google Analytics sivustolle, jolla pystymme myöhemmin seuraamaan sivun kävijöitä ja kohdentamaan harrastustoimintaa yhä paremmin siitä kiinnostuneille. Koska keräämme Googlen lähettämää dataa sivulla, lisäsin myös tietosuojaseloste alasivun, jolla kerromme tästä. Analyticsin avuksi lisäsin Insights pluginin, joka tuo tärkeimmän Googlen antaman tiedon suoraan WordPress sivuston työpuolelle, joka nopeuttaa tiedon seuraamista.

Kun sivuston yleiskuva oli tekstejä sekä kuvia vaille valmis, tein Instagram profiilin (*kuva 1*), jotka linkitin Ulroin omistamaan Facebook sivuun. Business Instagram toimii Facebookin yrityssivun linkittämisen kautta, mitkä Ulroinkenneleen Facebook sivut jo olivat. Instagram sivut jätämme tämän jälkeen hautumaan vielä, ja alamme päivittämään sitä, kun se on ajankohtaista.

Kuva 13. Ulroinkennel Instagram-sivut.

Sivusto ja Instagram olivat päälle päin valmiit, aloin miettimään sopivaa logoa Ulroinkennelille. Tähän käytin Canvaa, mikä on Online-ohjelma, jolla voi suunnitella erilaisia visuaalisia grafiikoita logoista infografiikoihin valmiilla pohjilla. Ulroin omistaja toivoi logosta yksinkertaista, mielellään siluettityylistä koirakuvaa, jossa lisäksi olisi Ulroinkennel nimi. Logo lisättäisiin sivuston nimiosiolle, sekä sitä käytettäisiin muissa medioissa tarpeen mukaan. Logosta valmistin pari erikokoista versioista, jotka sopivat eri pohjiin. Logon valmistumisen jälkeen lisäsin sen nettisivuille, sekä Instagramiin.

Sivuston sekä Instagramin rungot olivat valmiit ja sovimme tapaamisen Ulroin omistajan kanssa. Olimme viestitelleet sekä pitäneet yhteyttä projektin aikana, ja teimme muutoksia projektiin sekä sivustoon sitä mukaan, kun niitä ilmaantui. Tapaamisen aikana lisäsimme sivustoon puuttuvat kuvat sekä tekstit. Tässä yhteydessä kävimme läpi lisää WordPressin sekä Instagramin käyttöön liittyviä asioita, ja varmistin että sivuston päivittäminen onnistuu myös tulevaisuudessa. Muutoksen voi verrata sivustojen ulkonäössä alla olevissa kuvissa (*kuva 14 ja kuva 15*). Projektin seuraaminen ja jatkaminen voi olla vielä ajankohtaista tulevaisuudessa. On kiinnostavaa esimerkiksi lukea Google Analyticsin antamaa dataa, sekä tehdä mahdollisia muutoksia kotisivuston teemaan ja ulkonäköön.

TERVETULOA ULROIN KENNELIN KOTISIVUILLE!

Etusivu

Pennut

Yhteyshiedot

Blogi

Lisäkeijä

Vieraskirja

177290

Kerro kavereille

©2020 • Ulroin Kennel - suntuubi.com

Arvostele: (4.400)

Kuva 14. Ulroin entiset kotisivut Suntuubissa.

ULROINKENNEL

KOIRANI

PENTUEET

KUVAGALLERIA

050 4627529
havannalainen@luuku.com

Ulroin on vuonna 2004 aloitettu kennelharrastustoiminta. Virallisesti toiminta muuttui vuonna 2009, kun kennelnimi Ulroin hyväksyttiin FCIn (Fédération Cynologique Internationale) kautta, joka toimii kansainvälisenä koiranjalostusliittona. Virallisen kennelimen saaminen vaatii FCIn lisäksi kennelliiton kuulumisen, kennelliiton kasvatuskurssin, suosituksen valtuutetulta, sekä lopullisen hyväksynnän kennelliitolta. Ulroin kenneltoimintaan kuuluu pentujen kasvattamisen lisäksi muita harrastustoimintoja. Näitä ovat esimerkiksi koiranostyttö, agility sekä tottelevaisuuskoulutus. Ulroin tarkoitus on edistää Havannankoirien vastuullista kasvattamista ja tuottaa terveitä sekä rekisteröintikelpoisia pentueita.

Havannankoirista

Ketteränä ja varsin aktiivisena koirana, jolla on paljon toiminnallista älykkyyttä, havannankaira saattaa myös keuhella omistajansa huumorintajuja. Kyky nauraa tällaisen pikkuklovnin tempuille on varsin tarpeellinen piirre havannankoiran omistajalle.

Valppautensa ansiosta havannankaira yleensä ilmoittaa vieraiden saapumisesta innokkaalla haukkumisella, mutta kunhan vieraat on tervehditty, on yleensä myös haukkumiset haukuttu. Joillakin herkkähaukkuisilla havannankoirilla vieraista varoittaminen saattaa kuitenkin mennä liiallisuusiin niin, että kaira pihassa ollessaan kokee velvollisuudekseen hälyttää aina, kun joku kulkee ohi. Melko harvalla havannankoiralla siis tarvitsi opettaa vieraista varoittamista, useimmiten tätä piirrettä kannattaa paremminkin jo pennusta asti hillitellä.

Kuva 15. Ulroin uudistetut kotisivut, jotka on valmistettu WordPressin avulla.

8 POHDINTA

Opinnäytetyöni lähti kunnolla käyntiin vuoden 2019 loppusyksystä. Ensimmäinen osa ideasta opinnäytetyöhön oli kytynyt mielessäni jo jonkin aikaa, sillä Ulroin kennelin omistaja oli puhunut kotisivujen tarpeesta jo jonkin aikaa. Hän oli kertonut, ettei hänellä ollut oikein mitään hajua, kuinka alkuun kannattaisi päästä. Tästä jäin itsekini pohtimaan, että kuinka muut kennelharrastajat itseasiassa ovat järjestäneet harrastuksensa ja kuinka he myyvät pentueita. Kiinnostuneena etsin Googlesta eri kennelharrastajia ja huomasin, että taso, millä eri kennelharrastajat toivat harrastustaan esiin, vaihteli paljon. Monet käyttivät sosiaalista mediaa, osa kotisivuja, mutta yhteistä näillä oli, että jokainen sivusto oli melko vanhanaikaisen näköinen ja melko retron oloinen. Sivut oli selvästi tehty itse koodaamalla HTML ja CSS käyttäen, tai sitten käytettiin kotisivukoneita, jotka toivat sivulle mukaan mainoksia sekä muuta ylimääräistä. Tätä seuraamalla huomasin, ettei harrastustoimintaa varten ollut missään tarkkaa tietoa tai kerrottu mitä kannattaisi tehdä, jos harrastustoimintaa haluaisi lähteä viemään Internetiin. Tämän lisäksi mistään ei löytynyt tietoa, kuinka asiakaslähtöinen harrastustoiminta määritellään. Se liikkuu tietyllä tavalla harmaalla alueella, jossa se vaikuttaa yritystoiminnalta, muttei se ole sitä. Itseasiassa ensimmäinen käsitykseni oli, että kaikki kenneltoiminta on yritystoimintaa. Tähän sain nopeasti korjauksen Ulroinkenneleen omistajalta, joka kertoi, ettei toiminta tarvitse yritystunnusta. Tästä huolimatta hänen kenneltoimintansa oli brändättyä, yritystoiminnan tavoin. Sillä oli nimi, asiakaskunta ja seuraajia Facebookissa sekä muita virallisia papereita, jotka todistivat harrastustoiminnan olemassaolon. Aihetta tutkiessani löysin, että Verovirasto on erikseen erotellut harrastustoiminnan. Voisin tiivistää toiminnan käytösmallin yritystoiminnaksi, jonka avulla ei ole tarkoitus hankkia elantoa. Eli toimintaa tehdään omasta ja muiden ilosta, vaikka toiminnassa raha vaihtaa jonkin verran omistajaa.

Tavoitteena opinnäytetyötä tehdessäni oli tarkoitus selvittää mitä asiakaslähtöinen harrastustoiminta on ja kuinka se määritellään. Toinen tavoite oli uudistaa Ulroinkenneleen ilmettä Internetissä, sekä kertoa kuinka tein sen, ja mitä eri vaihtoehtoja sen uudistamiseen oli. Projektin aikana käytin paljon hyödyksi Tietojenkäsittelyn opiskeluaikana opittuja tietoja sekä taitoja. Mielestäni työni onnistui hyvin ja pääsin käyttämään paljon jo opittuja taitojani työtä tehdessäni, sekä jakamaan oppimaani tämän työn avulla. Minulla on myös selvempi käsitys, mitä asiakaslähtöinen harrastustoiminta on ja voin oppimani perusteella todeta, että sen vertaaminen yritystoimintaan ei ole kaukaa haettua. Tietoa etsiessäni huomasin, että pystyin soveltamaan yritystoiminnan malleja

paljon asiakaslähtöiseen harrastustoimintaan. Tämän lisäksi harrastustoiminnasta opin paljon esimerkiksi keskustelemalla Ulroinkenneleen harrastuksen arjesta. Harrastustoiminnasta löytyy paljon kirjoittamatonta tietoa ja sitä saa oppia harrastustoiminnan arjen mukana.

Ongelma, mitä huomasin, opinnäytetyötäni tehdessäni oli, että aihe on erittäin laaja. Koitin parhaani mukaan karsia kaiken ylimääräisen pois, jotta saisin selvän rungon opinnäytetyölleni. Tämä onnistui mielestäni kohtuullisesti. Päätin, että runkona toimii asiakaslähtöisen harrastustoiminnan määrittäminen ja tämän jälkeen kirjoitan niistä asioista, joita tein, kun uudistin Ulroinkenneleen Internetilmettä. Tähän lisäsin vielä muutaman vaihtoehdon, mitä olisin voinut tehdä toisin, koska tiedän että mikään harrastustoiminta ei ole täysin identtistä. Joillekin vaihtoehtoinen tapa voi olla se oikea ja yritin listata myös niitä mukaan opinnäytetyöhöni. Toinen ongelma oli, ettei opinnäytetyön varattu tuntimäärä aivan riittänyt kaikkeen mitä halusin tehdä. Ulroin projekti tulee vielä jatkuamaan jonkin verran, vaikka kirjoitusosuus on jo päättynyt. Esimerkiksi Instagramin lopullinen päivittäminen on vielä oleellinen ja tärkeä asia. Tästä huolimatta olin tyytyväinen työhöni ja opin projektin edetessä paljon sekä käyttämistäni työkaluista sekä kenneltoiminnasta. Esimerkiksi en ollut itse päässyt ostamaan ja käyttämään webhotellia ennen tätä projektia. Vaikka nettisivujen tekeminen WordPressillä oli tuttua, tätä osaa en ollut käynyt läpi tietojenkäsittelyn opiskelussa ja oli kiinnostavaa verrata ja tutustua eri webhotelleihin. Kotisivuja rakentaessa oli tärkeää löytää parhaita vaihtoehtoja esimerkiksi nettisivujen teeman hyödyntämiseksi. Kaikkien plugineiden ja muiden lisäosien käyttäminen vaati enemmän tai vähemmän tutkimista ennen käyttöönottoa, eivätkä kaikki olleet sopivia esimerkiksi teeman suhteen. Oli tärkeää keskustella Ulroin omistajan kanssa eri vaihtoehtoista sekä verrata, mitkä vaihtoehdot tuovat parhaat asiat esiin harrastustoiminnasta. Vaikka hänelle mikään näistä ei ollut niin sanotusti tuttua etukäteen, oli arvokasta kuulla palautetta häneltä ja verrata hänen mielipiteitensä omiin mielipiteisiini. Ulroin omistaja osasi kertoa nettisivuille halutuista muutoksista niin sanotusti käyttäjän tavoin. Esimerkiksi ylätunnisteen teksti muutettiin alkuperäistä suuremmaksi, jotta se helpottaa navigointia verkkosivuilla. Hän tiesi, että osa kävijöistä on jo eläkeikäisiä, joten on tärkeää pitää nettisivua mahdollisimman selkeänä. Kolmas asia mikä tuli tietyllä tavalla tielle opinnäytetyötä tehdessäni oli koulutushaarani työharjoittelu, jonka tein opinnäytetyön välissä. Eli jouduin pitämään opinnäytetyötäni jäissä muutaman kuukauden sen aloittamisen jälkeen. Loppua kohden myös COVID-19-epidemia muutti myös tapaa, jolla opinnäytetyötä käytiin läpi. Loput tapaamisista tehtiin esimerkiksi sähköpostien välityksellä ja ohjausseminaarit sekä muu kommunikointi hoidettiin etänä videopalavereiden avulla.

Ulroinkennel oli tyytyväinen työpanostukseeni. Oli kiinnostavaa huomata, kuinka omistaja panosti hankkeeseen ja oli selvästi innostunut projektin aikana tapahtuvasta oppimisesta. Vaikka omistaja ei ollut käyttänyt harrastustoiminnan edistämiseen muuta alustoja Facebookin lisäksi. Hän oli selvästi perehtynyt, mitä uusille kotisivuille voisi tulla ja mitä eri sosiaalisen median alustoja oli käytettävissä. Tässä mukaan tuli ideointi, kuinka kotisivujen rakentaminen käytännössä tapahtuu, ja uskon että pystyin antamaan hänelle myös oppimaani tietoa, kuinka nettisivuja rakennetaan. Kävimme yhdessä alussa ihan peruskäsitteet, kuinka nettisivut toimivat Internetissä ja miten ne saadaan näkyville Internetissä. Käytin vertauskuvana taloa ja tonttia. Tontti on se alue mikä yleensä ostetaan webhotellin tarjoalta ja talo on se oma nettisivu, joka tontille rakennetaan. Tämän jälkeen kävimme yhdessä läpi, miten kotisivuille voidaan ladata kuvia, ja miten voimme muokata kotisivustoa haluamamme näköiseksi. Kaikki tämä oli oppimisprosessia, samalla sain kuulla puolestaan häneltä, kuinka harrastustoimintaa pyöritetään sekä mitä sen arkeen liittyy.

LÄHTEET

7 Types of logos, 2019. Saatavissa <https://99designs.com/blog/tips/types-of-logos/>. Hakupäivä 16.5.2020

Asiakslähtöisyys. 14.12.2018. Saatavissa <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosku/sosiaalisen-kuntoutuksen-opas/palvelun-sisallot/yksilotyoskentely/asiakslah-toisyys>. Hakupäivä 24.4.2020

Blogger vs. WordPress. 11.7.2014. Saatavissa <http://blogikonsultti.blogspot.com/2014/07/blogger-vs-wordpress.html>. Hakupäivä 3.6.2020

Carmichael, C. WordPress.com vs Wordpress.org 15.4.2020. Saatavissa <https://www.websitebuilderexpert.com/wordpress/wordpress-com-vs-wordpress-org/>. Hakupäivä 14.5.2020

Eläinten kasvatustoiminta, 2019. Saatavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/>. Hakupäivä 24.2.2020

Havannankoira, 2019. Saatavissa <https://www.purina.fi/koirat/koirarodut/havannankoira>. Hakupäivä 6.10.2019

Harrastusluontoinen toiminta, 3.1.2017. Saatavissa https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/maatalousyritt%C3%A4j%C3%A4/maatalousyrittaja2/maatalouden_tulot_ja_menot/harrastusluonteinen_toimint/. Hakupäivä 3.6.2020

Kataja, J., Perusta menestyvä Instagram-yritystili. 6.9.2019. Saatavissa <https://www.zoner.fi/instagram-yritystili/>. Hakupäivä 28.4.2020

Moilanen, T., Twitter-opas aloittelijoille. 3.1.2020. Saatavissa <https://www.kupli.fi/twitter-opas-aloittelijoille/>. Hakupäivä 3.6.2020

Muurinen, J., Mainonta Facebookissa. 24.10.2013. Saatavissa <https://www.kuulu.fi/blogi/mainonta-facebookissa/>. Hakupäivä 28.4.2020

Muurinen J., Esittelyssä Tumblr. 117.2014. Saatavissa <https://www.kuulu.fi/blogi/mika-on-tumblr/>. Hakupäivä 3.6.2020

Mäki, K., Sukusiitos. 13.1.2016. Saatavissa <https://www.kennelliitto.fi/kasvatus-ja-terveys/koiran-jalostus/tietoa-jalostuksen-tueksi/sukusiitos>. Hakupäivä 25.4.2020

Pulkkinen, T., Facebook-yrityssivun luominen. 14.12.2015. Saatavissa <https://www.kuulu.fi/blogi/facebook-yrityssivun-luominen/>. Hakupäivä 28.4.2020

Roininen, U., Ulroin. 2019. Ulroin kennelin historia. Viitattu 6.10.2019.

Siniaalto, M., 5 hyvää syytä: miksi LinkedInissä kannattaa olla?. 01.04.2015 Saatavissa <https://gravevine.fi/5-hyvaa-syyta-miksi-linkedinissa-kannattaa-olla/>. Hakupäivä 3.6.2020

Yritystoiminta, tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta henkilöverotuksessa: 2.4 Harrastustoiminta. 25.1.2019. Saatavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/>. Hakupäivä 22.4.2020

Yritystoiminta, tulonhankkimistoiminta ja harrastustoiminta henkilöverotuksessa: 4.5 Eläinten kasvustoiminta. 25.1.2019. Saatavissa <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/73274/yritystoiminta-tulonhankkimistoiminta-ja-harrastustoiminta-henkil%C3%B6verotuksessa/>. Hakupäivä 22.4.2020

WordPress, 4.2.2020. Saatavissa <https://www.wpbeginner.com/beginners-guide/self-hosted-wordpress-org-vs-free-wordpress-com-infograph/>. Hakupäivä 11.3.2020

Whaling, J., YouTube Vs Vimeo Review for Hosting Online Courses, 10.6.2019. video. Saatavissa <https://www.youtube.com/watch?v=q7duMYS4JyE>. Hakupäivä 3.6.2020

What is a logo, 2020. Saatavissa <https://99designs.com/blog/tips/what-is-a-logo/>. Hakupäivä 16.5.2020